

KLAGANDE

Advisor Fondförvaltning AB

Ombud: Advokaterna Amin Bell och Björn Wendleby
Harvest Advokatbyrå
Box 7225
103 89 Stockholm

MOTPART

Pensionsmyndigheten
106 44 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms beslut den 17 juli 2017
i mål nr 16414-17, se bilaga A

SAKEN

Fråga om ett beslut är överklagbart

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd
 2. Kammarrätten avslår överklagandet.
-

YRKANDEN M.M.

Advisor Fondförvaltning AB (Advisor) yrkar att kammarrätten ska undanröja förvaltningsrättens avvisningsbeslut och Pensionsmyndighetens beslut om köpstopp. Till stöd för sin talan för bolaget fram bl.a. följande. Pensionsmyndigheten har inte haft behörighet att utforma samarbetsavtalet på så sätt som skett eftersom Pensionsmyndighetens sanktioner inkräftar på Finansinspektionens roll som enda tillsynsmyndighet. De åtgärder som Pensionsmyndigheten har vidtagit mot Advisor utgör istället myndighetsutövning och ryms inte inom civilrätten. Det framgår också av Pensionsmyndighetens språkbruk att så är fallet. De vidtagna åtgärderna liknar snarare interimistiska beslut av tillsynsmyndigheter, och Pensionsmyndigheten är inte tillsynsmyndighet för aktörer inom premiepensionssystemet. Eftersom det är fråga om myndighetsutövning mot enskild är beslutet överklagbart enligt förvaltningslagen (1986:223), och då Pensionsmyndigheten inte haft lagstöd för sin myndighetsutövning ska beslutet undanröjas.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Prövningstillstånd

Kammarrätten finner att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Överklagbarhet

Frågan i målet är om Pensionsmyndighetens beslut att meddela köpstopp är ett sådant förvaltningsbeslut som är överklagbart till allmän förvaltningsdomstol. En förutsättning för detta är att beslutet kan anses innefatta myndighetsutövning mot enskild (prop. 1971:30 s. 331).

Begreppet myndighetsutövning förekommer även i 20 kap. 1 § brottsbalken och i 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207). Det har förutsatts att termen har i princip samma innebörd i dessa olika lagar även om hänsyn måste tas till bestämmelsernas skilda tillämpningsområden och syften (se SOU 1972:1 s. 129 ff. och prop. 1975:78 s. 142 f.)

Utmärkande för myndighetsutövning är att det rör sig om beslut eller åtgärder som ytterst är uttryck för samhällets maktbefogenheter och att de får rättsverkningar i förhållande till den enskilde i kraft av offentligrättsliga regler och inte på grund av avtal eller i övrigt regler av privaträttslig natur. Den omständigheten att ett avtalsförhållande föreligger mellan det allmänna och en enskild utesluter i och för sig inte att myndighetsutövning kan förekomma i ett ärende som har anknytning till avtalsförhållandet. (Se angående detta bl.a. prop. 1971:30 s. 332 och prop. 1972:5 s. 312.)

Advisor har tecknat ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten enligt 64 kap. 19 § socialförsäkringsbalken. Ett sådant avtal är enligt samma bestämmelse en förutsättning för att medel ska kunna överföras till Advisors fonder. Lagstiftaren har inte lämnat några närmare anvisningar om vad samarbetsavtalet ska innehålla. Av förarbetena går att utläsa att det varit tänkt att reglera de praktiska detaljerna mellan parterna (se prop. 1997/98:151 s. 411 och 723).

I § 10.5 i samarbetsavtalet anges att om Pensionsmyndigheten bedömer att fondförvaltaren inte fullgör eller inte kan förväntas fullgöra sina skyldigheter enligt de allmänna villkoren, enligt lag eller andra författningar som reglerar fondförvaltarens verksamhet kan Pensionsmyndigheten stoppa handeln för köp i fondförvaltarens fonder till den tidpunkt då fondförvaltaren åtgärdat de aktuella bristerna. Vidare anges att om Pensionsmyndigheten överväger att avregistrera fondförvaltarens fonder ska en utredning om detta genomföras. Under utredningstiden har myndigheten

rätt att stoppa handeln för köp fram till att själva avregistreringen ägt rum eller att utredning avslutas utan åtgärd.

Den 7 juli 2017 beslutade Pensionsmyndigheten om köpstopp för fonden Advisor Världen. Pensionsmyndigheten anförde följande som skäl för beslutet. Advisor har den 28 juni 2017 genom domar i Patent- och marknadsdomstolen ålagts att vid vite leva upp till vissa krav i bl.a. marknadsföringslagen. Pensionsmyndigheten vill göra tydligt för Advisor att ovanstående förhållanden är oförenliga med bolagets åtaganden enligt samarbetsavtalet och utgör ett brott mot detta. Pensionsmyndigheten behöver mot denna bakgrund utreda närmare om Advisors brott mot avtalet ska föranleda några ytterligare åtgärder från Pensionsmyndighetens sida. Under utredningstiden kommer fonden att vara stoppad för nya köp.

Kammarrätten bedömer att rättsförhållandet mellan Pensionsmyndigheten och de fondförvaltare som ingår i premiepensionssystemet har offentlighetsrättsliga inslag som innefattar myndighetsutövning mot enskild. Frågan är om rättsförhållandet mellan parterna också rymmer andra delar av privaträttslig karaktär.

Kammarrätten konstaterar att Pensionsmyndigheten, när den beslutade om köpstopp av Advisors fonder, inte hade att tillämpa några särskilda föreskrifter om förutsättningarna för detta (jfr NJA 1988 s. 26). Beslutet är istället en konsekvens av det som avtalats mellan Pensionsmyndigheten och Advisor. Beslutet kan därmed inte anses utgöra myndighetsutövning mot enskild och allmän förvaltningsdomstol är således inte behörig att pröva Advisors yrkande. Förvaltningsrättens beslut att avvisa överklagandet är därför riktigt och överklagandet ska avslås.

Beslutet att meddela prövningstillstånd får inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR i övrigt, se bilaga B (formulär 1).

Eva Östman Johansson
kammarrättsråd
ordförande

Daniel Sjölund
kammarrättsråd

Robert Johansson
kammarrättsråd
referent

Alexandra Braf
kammarrättsfiskal
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 30

BESLUT

2017-07-17

Meddelat i Stockholm

Mål nr

16414-17

KLAGANDE

Advisor Fondförvaltning AB

Ombud: Advokaterna Björn Wendleby och Gustav Sälgröm

Denovo Advokatbyrå AB

Box 7225

103 89 Stockholm

MOTPART

Pensionsmyndigheten

106 44 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Pensionsmyndighetens beslut 2017-07-07, bilaga 1

SAKEN

Fråga om ett beslut är överklagbart

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

Dok.Id 872581

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00–16:30

YRKANDEN M.M

Pensionsmyndigheten beslutade den 7 juli 2017 att, från och med samma datum, införa ett köpstopp för fonden Advisor Världen enligt § 10.5 i de allmänna villkoren för samarbete mellan Pensionsmyndigheten och Advisor Fondförvaltning AB. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Advisor Fondförvaltning AB (nedan Advisor) yrkar att Pensionsmyndighetens beslut ska upphävas och att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition). Advisor anför bl.a. följande. Köpstoppet har stora rättsverkningar för Advisor då det innebär att premiepensionsspararna inte tillåts investera i fonden, vilket avsevärt försvårar bolagets näringsverksamhet. Detta utgör myndighetsutövning mot Advisor och beslutet bör därför anses överklagbart. Pensionsmyndigheten har inte heller haft behörighet att fatta aktuellt beslut då det faller utanför det mandat som myndigheten getts i lagstiftningen. För det fall förvaltningsrätten skulle finna att Pensionsmyndigheten varit behörig att fatta beslutet görs gällande att viktiga förvaltningsrättsliga principer har åsidosatts när beslutet fattades. Det har inte kommunicerats med Advisor, trots att fara i dröjsmål inte förelegat. Pensionsmyndigheten hade också bestämt sig i sak när köpstoppet beslutades utan att efterhöra bolagets syn i frågan. Vidare avser det att utreda en förseelse som redan utretts av Konsumentverket och där ett rättsligt avgörande nåtts. Om Pensionsmyndigheten skulle påföra en sanktion mot Advisor är det fråga om dubbla sanktioner, vilket skulle strida mot artikel 6 i Europakonventionen. Slutligen är beslutet oproportionerligt och myndighetens kartläggning kan liknas vid en s.k. fishing expedition.

Advisor ger in och åberopar två rättsutlåtanden, ett yttrande från en advokatbyrå, ett protokoll från Kammarrätten i Stockholm i mål nr 1684-17, e-postkorrespondens mellan bolaget och myndigheten samt domar från Patent- och marknadsdomstolen.

Pensionsmyndigheten anser att överklagandet ska avvisas eftersom meddelandet om köpstopp inte är ett överklagbart beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten har tidigare, i mål nr 12687-16, funnit att en skrivelse från Pensionsmyndigheten som gällde köpstopp av andelar i fonder inom premiepensionssystemet inte utgjorde ett överklagbart beslut. Domstolen avvisade därför överklagandet. Förvaltningsrättens beslut överklagades till Kammarrätten i Stockholm som inte meddelade prövningstillstånd (mål nr 4836-16) och vidare till Högsta förvaltningsdomstolen som inte heller meddelade prövningstillstånd (mål nr 4224-16).

Förvaltningsrätten konstaterade i det ovan angivna avgörandet att Pensionsmyndigheten hade vidtagit vissa åtgärder med grund i ett civilrättsligt avtal som träffats mellan myndigheten och fondbolaget. Mot bakgrund av att civilrättsliga avtal faller utanför begreppet myndighetsutövning fann domstolen att myndighetens skrivelser inte utgjorde överklagbara förvaltningsbeslut. Domstolen ansåg inte heller att målet rörde en civil rättighet eller skyldighet enligt artikel 6.1 i Europakonventionen och att det på den grunden fanns någon rätt för bolaget att få en domstolsprövning.

Förvaltningsrätten noterar att det även i aktuellt mål är fråga om ett beslut om att stoppa köp av andelar i fonder som fattats av Pensionsmyndigheten med grund i ett civilrättsligt avtal. Det har enligt domstolen inte kommit fram några skäl att nu göra någon annan bedömning av frågan om ett sådant beslut är överklagbart. Det Advisor har anfört och de rättsutlåtanden m.m. som bolaget åberopat medför ingen annan bedömning.

Vid denna utgång saknas skäl att ta ställning till yrkandet om inhibition.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1A).

Christian Groth

Tf. lagman

Förvaltningsrättsfiskalen Hannes Grufman har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.